

OBSAH

Zkratky	16
Předmluva	17

ČÁST PRVNÍ: O SOCIÁLNÍ POLITICE

1. Sociální politika a její vymezení	22
1.1 Podstata sociální politiky a její pojetí	22
1.2 Principy sociální politiky	24
1.3 Subjekty sociální politiky	25
1.4 Objekty sociální politiky	26
1.5 Základní typy sociální politiky	27
1.6 Cílové zaměření sociální politiky	27
1.7 Vazba na obory sociálního práva	28
2. Historické zdroje novodobé sociální politiky	33
2.1 Nejstarší období a vývoj v zahraničí	33
2.2 Zásahy státu regulující pracovní podmínky námezdních pracovníků	34
2.3 Země Koruny české a další habsburské země před rokem 1848	36
2.4 Vývoj chudinství do roku 1848	37
2.4.1 <i>Pojem chudinství a chudinství v zahraničí</i>	37
2.4.2 <i>Starší vývoj chudinství v zemích Koruny české</i>	38
2.5 Sociální zabezpečení před rokem 1848	38
2.5.1 <i>Nejstarší období – vzájemně podpůrná sdružení</i>	38
2.5.2 <i>Formování sociálního pojištění</i>	39
2.5.3 <i>Zabezpečení poskytované skupinám osob, o něž měla veřejná moc zvláštní zájem</i>	40
2.5.3.1 Státní služba	40
2.5.3.2 Vojenští vysloužilci, poškození a jejich rodiny	41
3. Základy sociální politiky římskokatolické církve	42
3.1 Historická a teoretická východiska	42
3.2 Sociální politika v učení sv. Tomáše Akvinského	44
3.3 Vybrané instituce církevní charity	45
3.4 Počátek moderní sociální politiky církve (19. století)	47
3.5 Sociální politika církve ve 20. století a v současnosti	49

4.	Vznik sociální politiky a její vývoj ve vyspělých zemích	53
4.1	Růst významu a rozsahu sociálních prvků	53
4.2	Chudinství a domovské právo v Habsburské říši po roce 1849	54
4.3	Svépomocné formy sociálního zajištění po roce 1848	57
4.4	Sociální pojištění v Německé říši	58
4.5	Sociální pojištění v Habsburské monarchii	59
4.6	Rozvoj sociálněpolitických aktivit mezi dvěma světovými válkami	60
4.7	Sociálněpolitický vývoj v letech 1945–1975	61
5.	Sociální politika a její vývoj na území České republiky	64
5.1	Vývoj sociální politiky v letech 1918–1948	64
	5.1.1 <i>Institucionální rovina</i>	64
5.2	První reformy nové republiky	65
	5.2.1 <i>Osmihodinová pracovní doba</i>	65
	5.2.2 <i>Omezení noční práce</i>	65
	5.2.3 <i>Další omezení dětské práce</i>	65
5.3	Reformy reagující na důsledky války a demobilizace	67
	5.3.1 <i>Péče o válečné invalidy a poškozence</i>	67
	5.3.2 <i>Nouzové podpory v nezaměstnanosti</i>	67
	5.3.3 <i>Politický a ekonomický kontext reforem</i>	67
5.4	Gentský systém – reforma podpor v nezaměstnanosti	69
5.5	Rozvoj systému sociálního pojištění	70
	5.5.1 <i>Zásadní rozšíření nemocenského pojištění (1919)</i>	70
	5.5.2 <i>Všeobecné sociální pojištění zaměstnanců (1924)</i>	71
	5.5.3 <i>Samostatná sociální pojištění některých skupin zaměstnanců</i>	72
5.6	Úrazové pojištění	73
5.7	Domácká práce	73
5.8	Zavedení placené dovolené dělníků (1925)	73
5.9	Sociální politika v krizi třicátých let	74
5.10	Reforma systému podpory v nezaměstnanosti	74
5.11	Nouzová opatření	74
5.12	Kolektivní smlouvy	74
5.13	Vývoj sociální politiky v letech 1948–1989	75
	5.13.1 <i>Keynesiánská ekonomická teorie</i>	75
	5.13.2 <i>Beveridgeova sociálněpolitická reforma</i>	75
	5.13.3 <i>Některé další koncepce</i>	76
	5.13.4 <i>Plány českého odboje a exilové vlády na sociálněpolitické změny</i>	77
	5.13.5 <i>Na staveništi sociálněpolitické reformy (1945–1948)</i>	79
	5.13.6 <i>Placená dovolená</i>	79
	5.13.7 <i>Pracovní povinnost a plánování</i>	80

5.14	Sociálněpolitický vývoj v Československu v letech 1948–1989	80
5.14.1	<i>Zákon o národním pojištění</i>	80
5.14.2	<i>Ústava z roku 1948 a její sociálněpolitický obsah</i>	81
5.14.3	<i>Opuštění původního modelu národního pojištění a jeho sovětizace</i>	81
5.14.4	<i>Reforma sociálního zabezpečení roku 1964</i>	81
5.14.5	<i>Dvojí zkracování pracovní doby</i>	82
5.14.6	<i>Tzv. normalizace a nový sociální program</i>	82
5.15	Sociálněpolitický vývoj po roce 1989	84
6.	Vybraní představitelé československého sociálněpolitického myšlení	87
6.1	Historická a teoretická východiska	87
7.	Evropská sociální politika	96
7.1	Sociální politika v primárním právu EU	97
7.2	Sociální politika v dokumentech <i>soft-law</i>	99
7.3	Zaměstnanost	101
7.4	Boj EU proti chudobě a sociálnímu vyloučení	102
7.5	Sociální začleňování Romů	104
7.6	Evropský pilíř sociálních práv	105
8.	Demografické aspekty sociální politiky a trh práce v České republice	111
8.1	O demografii	111
8.2	Obyvatelstvo České republiky – vybrané demografické ukazatele	112
8.3	Český trh práce	119

ČÁST DRUHÁ:

O SOCIÁLNÍM STÁTU A ČESKÉ SOCIÁLNÍ POLITICE

9.	Sociální stát	124
9.1	Historická a teoretická východiska	124
9.2	Definice sociálního státu	126
9.3	Etapy vývoje a typologie sociálního státu	127
9.4	Hledání míry udržitelné solidarity	130
9.4.1	<i>Ekonomické důvody</i>	131
9.4.2	<i>Kolísání sociálního konsenzu</i>	131
9.4.3	<i>Malá efektivnost sociálního státu</i>	132
9.4.4	<i>Nedostatek veřejných zdravotních a sociálních služeb</i>	132

10.	Sociální práva	134
10.1	Historický exkurz	134
10.2	Sociální práva v demokratickém právním státu	137
11.	Ochrana osobních údajů	144
11.1	Právní úprava a pojmosloví ochrany osobních údajů	145
11.2	Základní povinnosti při zpracování osobních údajů	149
12.	Bytová politika	153
12.1	Vývoj bytové politiky na území České republiky do roku 1989	153
12.2	Bytová politika v České republice po roce 1989	156
12.3	Vybrané nástroje bytové politiky	157
	12.3.1 <i>Příspěvek na bydlení</i>	157
	12.3.2 <i>Doplatek na bydlení</i>	158
	12.3.3 <i>Sociální bydlení</i>	159
13.	Mzdová politika	162
13.1	Mzda a plat	162
13.2	Minimální mzda a zaručená mzda	163
13.3	Sjednání mzdy	164
13.4	Určení platu	165
14.	Politika bezpečnosti a ochrany zdraví (při práci)	167
14.1	Kultura bezpečnosti a bezpečnost práce	167
14.2	Úmluvy Mezinárodní organizace práce	168
14.3	Unijní právo	169
14.4	Národní právo	171
14.5	Institucionální zabezpečení strategického přístupu a vědeckého zkoumání	174
15.	Politika odškodňovací	177
15.1	Odškodňování pracovních úrazů a nemocí z povolání	177
	15.1.1 <i>Základní koncepty odpovědnosti zaměstnavatele za škodu vzniklou pracovním úrazem či nemocí z povolání</i>	177
	15.1.2 <i>Historický exkurz do právní úpravy úrazu a jeho pojištění na území České republiky</i>	178
15.2	Úrazové pojištění zaměstnanců	179
15.3	Zákonné pojištění odpovědnosti zaměstnavatele	184
15.4	Povinnost zaměstnavatele k náhradě škody a nemajetkové újmy vzniklé pracovním úrazem nebo nemocí z povolání	187
	15.4.1 <i>Princip prevence</i>	187
	15.4.2 <i>Obecně k náhradě škody a nemajetkové újmy</i>	188

15.4.3	<i>Druhy náhrad při pracovním úrazu a nemoci z povolání</i>	191
15.4.3.1	Náhrada za ztrátu na výdělk	191
15.4.3.2	Náhrada za bolest a ztížení společenského uplatnění	193
15.4.3.3	Účelně vynaložené náklady spojené s léčením	199
15.4.3.4	Náhrada věcné škody	199
15.4.3.5	Jednorázová náhrada nemajetkové újmy při zvlášť závažném ublížení na zdraví zaměstnance	199
15.4.4	<i>Druhy náhrad při úmrtí zaměstnance</i>	200
16.	Politika zaměstnanosti	206
16.1	Vývoj právního a institucionálního zabezpečení zaměstnanosti	209
16.2	Trh práce a právní úprava zaměstnanosti	215
16.3	Specifika nábora cizinců	216
16.3.1	<i>Specifika zaměstnávání cizinců z EU/EHP</i>	217
16.3.2	<i>Specifika zaměstnávání cizinců z třetích zemí</i>	218
17.	Rodinná politika	221
17.1	Vývoj rodinné politiky na území České republiky	221
17.1.1	<i>Stručná charakteristika rodinné politiky do roku 1948</i>	221
17.1.2	<i>Rodinná politika v období socialismu</i>	223
17.2	Rodinná politika v České republice po roce 1989	227
17.2.1	<i>Nová koncepce podpory rodinám s dětmi v polovině 90. let</i>	227
17.2.2	<i>Peněžitá pomoc v mateřství, rodičovský příspěvek</i>	228
17.2.3	<i>Sladování rodinného a pracovního života</i>	229
17.2.4	<i>Výchovné</i>	230
17.2.5	<i>Náhradní výživné</i>	230
17.2.6	<i>Další soudobé problémy rodinné politiky</i>	230
17.2.7	<i>Závěr</i>	231
17.3	Porovnání s některými evropskými trendy	232
18.	Vzdělávací politika	234
18.1	Úvodní vymezení problematiky vzdělávání	234
18.2	Vývoj vzdělávací politiky na území České republiky	235
18.3	Vzdělávací politika v České republice po roce 1989	237
18.4	Vzdělávací politika Evropské unie	240
19.	Zdravotní politika	242
19.1	Zdraví jako hodnota	242
19.2	Vývoj zdravotní politiky na území České republiky do roku 1989	243
19.3	Zdravotní politika v České republice po roce 1989	244
19.4	Vybrané problémy a priority současné české zdravotní politiky	244

ČÁST TŘETÍ:

PERSONÁLNÍ ŘÍZENÍ, PODNIKOVÁ SOCIÁLNÍ POLITIKA A OSOBNÍ ROZVOJ

20. Personální řízení a jeho právní limity	250
20.1 Vymezení a vazby na obory sociálního práva	250
20.2 Personální řízení a jeho vazba na celkové řízení organizace	250
20.3 Měření kvalifikace	252
20.4 Stanovení potřeby zaměstnanců a tvorba popisů pracovních míst	254
20.5 Množství práce a pracovní tempo z hlediska pracovněprávních předpisů	255
20.6 Evidence zaměstnanců (osobní evidence)	257
20.7 Personální audit	258
20.8 Interní vyšetřování	259
20.8.1 <i>Předmět interního vyšetřování</i>	263
20.8.2 <i>Nastavení procesu interního vyšetřování</i>	263
20.8.3 <i>Pracovněprávní souvislosti</i>	265
20.9 Skončení pracovního poměru zaměstnanců	265
20.9.1 <i>Nejčastější způsoby skončení pracovního poměru</i>	266
20.9.2 <i>Doporučený postup při skončení pracovního poměru</i>	269
21. Personální marketing, získávání nových a rozvoj stávajících zaměstnanců	271
21.1 Principy personálního marketingu	271
21.2 Personální politika a personální strategie	272
21.3 Reakce na externí trh pracovních sil a měnící se demografické podmínky	274
21.4 Strategické aspekty náboru a výběru zaměstnanců	275
21.5 Rozhodování o vhodnosti externích či interních zdrojů	276
21.6 Nábor zaměstnanců	277
21.7 Výběr a přijímání zaměstnanců	278
21.8 Formální postup při výběru a přijímání vhodného zaměstnance do velkého výrobního podniku	278
21.9 Získávání a zpracovávání osobních údajů během výběrového řízení	280
21.10 Přípustné důvody pro rozlišování mezi zaměstnanci	281
21.11 Ověřování pracovní způsobilosti	283
21.12 Ověřování bezúhonnosti	284
21.13 Metody ověřování pracovní způsobilosti	284
21.14 Potvrzení o zaměstnání	287
21.15 Pracovní posudek	287

21.16	Ověřování vědomostí a dovedností přezkoušením	288
21.17	Vstupní lékařská prohlídka	289
21.18	Psychodiagnostické vyšetření	289
21.19	Konkurz	290
21.20	Uplatňování výše uvedených metod	291
21.21	Řízený přijímací pohovor	291
21.22	Forma přijímacího pohovoru	292
22.	Vedení zaměstnanců	294
22.1	Tři oblasti působení manažera	295
22.2	Co to znamená manažerovat?	296
22.3	Řízení a vedení lidí	297
22.4	Emoční inteligence	298
22.5	Model efektivního leadershipu	299
22.6	Situační leadership	301
	22.6.1 <i>Situační styly vedení</i>	303
	22.6.2 <i>Lídr a jeho chování</i>	303
	22.6.3 <i>Úroveň rozvoje</i>	304
	22.6.4 <i>Uplatňování situačního vedení</i>	304
	22.6.5 <i>Vůdcovství a spolupráce</i>	305
	22.6.6 <i>Klíčové podmínky, které tým potřebuje, aby vedoucí pro ně zabezpečoval</i>	305
23.	Rozvoj zaměstnanců	307
23.1	Čtyři úrovně rozvoje týmu	307
23.2	Organizování a rozvoj jednotlivců a týmu	308
23.3	Existují dva pohledy na organizaci: pasivní a aktivní	309
23.4	Stálé zvyšování významu rozvoje zaměstnanců	309
23.5	Různé formy rozvoje zaměstnanců	310
23.6	Zaškolení, získávání kvalifikace	310
	23.6.1 <i>Prohlubování kvalifikace</i>	312
	23.6.2 <i>Zvyšování kvalifikace</i>	313
	23.6.3 <i>Firemní vzdělávání zaměstnanců</i>	313
23.7	Personální rozvoj zaměstnanců	315
23.8	Rozvíjení emoční inteligence	316
24.	Koučování	317
24.1	Co je koučink?	317
24.2	Co je mentoring?	318
24.3	Co je supervize	318

24.4	Kdy aplikovat mentoring, kdy koučink a kdy supervizi?	319
24.5	Pohled na koučování	320
24.6	Koučovací metody	321
24.7	Ledovec výkonného potenciálu rozvoje	321
24.8	Teorie koučování	322
24.9	Koučovací přístup kontra profesionální koučování	323
24.10	Koučování v manažerské praxi	324
24.11	GROW model	326
24.12	Koučování při práci, v terénu	328
24.13	Předpoklady pro úspěch koučování v terénu	328
24.14	Jak aplikovat potřebné kompetence koučování/mentorování	330
24.15	Koučování týmů	331
24.16	Dodatek ke koučování	333
25.	Motivace zaměstnanců	334
25.1	Úvod	334
25.2	Principy motivace	335
25.3	Vnitřní a vnější motivace	336
25.4	Stimulace zaměstnanců	337
25.5	Podmínky pro práci, která má motivovat	339
25.6	Pravidla motivace	340
25.7	Symptomy špatné motivace	341
25.8	Moderní motivační teorie	341
25.9	Hezbergova dvoufaktorová teorie	344
25.10	Vroomova teorie očekávání	344
25.11	Adamsova teorie rovnováhy	345
25.12	Skinnerova teorie pozitivního posílení	345
25.13	McClellandova teorie získaných potřeb	346
25.14	McGregorova teorie X a Y	347
25.15	Motivace k pracovní činnosti	347
25.16	Motivační přístup k různým typům zaměstnanců	350
26.	Hodnocení zaměstnanců	353
26.1	Podstata hodnocení	353
26.2	Druhy hodnocení – základní rozlišení	353
26.3	Hodnocení s cílem ohodnocení výkonnosti zaměstnance v práci	354
26.4	Hodnocení s cílem dalšího rozvoje zaměstnance	354
26.5	Kdo hodnotí	354
26.6	Formy hodnocení	355

26.7	Podmínky zavedení efektivního systému hodnocení	355
26.8	Metodologie hodnocení	357
26.9	Metody hodnocení zaměstnanců	357
26.10	Nejčastější chyby hodnotitelů	359
27.	Závěr	362
	Summary	365
	Věcný rejstřík	368
	Klíčová slova	368
	Použitá literatura	369